

Slavnostní večer

u příležitosti předání
nejvyššího ocenění Kraje Vysočina

10. listopadu 2022 v 18.00 hodin
v Horáckém divadle v Jihlavě

Kraj Vysočina

Milí přátelé,

Kraj Vysočina už patnáct let s železnou pravidelností oceňuje mimořádné osobnosti, které se zasloužily o rozvoj našeho regionu, vynikají výjimečným talentem nebo výkony a jsou pro ostatní přírozeným vzorem i morální autoritou - uznávanou a respektovanou.

Letos jsou nejvyšší ocenění Kraje Vysočina zastoupena osmi novými jmény hrdých laureátů. Jejich životní příběhy jsou zcela odlišné a originální, v každém případě zásadně ovlivnily nebo jistě ovlivní život několika generací populace v našem regionu. Držitelé letošní série medailí za sebou zanechávají dobro a radost, krásu a naději v něco lepšího a smysluplného.

Vážím si všech, kteří v životě mnohé dokázali. Jsem hrdý na lidi, kteří dělají Vysočinu Vysočinou. Jsem hrdý na Vás.

Vítězslav Schrek
hejtman Kraje Vysočina

Kamenná medaile

Je nejvyšším oceněním Kraje Vysočina. Je určená tomu, kdo se svojí dlouhodobou prací zasadil o významný prospěch obyvatel Vysočiny. Materiál byl zvolen kvůli své stálosti a neměnnosti jako připomínka stálosti a neměnnosti výsledků práce oceněného.

Václav Báča

narozen 19. dubna 1974, Zlín

V osobě Václava Báči má Vysočina významnou akademickou kapacitu. V uplynulých osmi letech vedl jako rektor Vysokou školu polytechnickou Jihlava a v jejím nejužším vedení zůstává i po uplynutí zákonem daného funkčního období.

Václav Báča absolvoval 3. lékařskou fakultu Univerzity Karlovy, kde následně získal i doktorát v oboru experimentální chirurgie. Poté se habilitoval a v roce 2018 byl jmenován profesorem pro obor anatomie, histologie a embryologie na 1. lékařské fakultě Univerzity Karlovy. Je spoluautor dvou monografií, autor či spoluautor více než 80 odborných článků a více než 200 přednášek v rámci odborných konferencí v tuzemsku i zahraničí. Je členem pěti vědeckých rad českých univerzit a nositelem více než deseti ocenění včetně Ceny Josefa Hlávky a Scholarship Award světového kongresu International Association of Medical Science Educators.

Profesní kariéru zahájil v roce 2000 jako asistent Ústavu anatomie 3. lékařské fakulty UK, od roku 2003 působil tamtéž jako odborný asistent, od roku 2009 jako docent a zástupce přednosta a od roku 2018 jako profesor. V letech 2002 až 2004 byl navíc sekundářem na ortopedicko-traumatologické klinice Fakultní nemocnice Královské Vinohrady. Mezi roky 2008 a 2010 rovněž pracoval jako odborný asistent a později docent na Katedře lékařských a humanitních oborů Fakulty biomedicínského inženýrství ČVUT.

Od února 2011 působí na Katedře zdravotnických studií Vysoké školy polytechnické Jihlava, nejprve jako docent, později jako profesor. Souběžně je mezi lety 2012 a 2014 náměstkem ředitele pro grantové programy ve Fakultní nemocnici Královské Vinohrady v Praze. V roce 2014 byl jmenován rektorem Vysoké školy polytechnické Jihlava a o čtyři roky později jej prezident republiky potvrdil i pro druhé funkční období. Po jeho skončení v červenci letošního roku i nadále působí na jihlavské polytechnice, a to jako zástupce rektora a prorektor pro vnitřní, vnější a mezinárodní vztahy.

Skleněná medaile

Je druhým nejvyšším oceněním Kraje Vysočina. Je určena tomu, kdo jednorázovým činem nebo svojí dlouholetou prací přispěl k rozvoji kraje a prospěchu jeho obyvatel. Materiál symbolizuje čistou a nezištnou podstatu skutků oceněného.

Jakub Klobása

narozen 9. února 1981, Mostiště

Jakub Klobása pomohl velkorysým skutkem Kraji Vysočina a jeho obyvatelům v těžkých chvílích. Jeho nezištným přispěním vzniklo největší očkovací centrum na Vysočině, které pomohlo zvládnout pandemickou situaci.

Podnikatel Jakub Klobása se rozhodl zásadním způsobem nezištně pomoci v době, kdy byla situace kolem pandemie covidu-19 kritická a Kraj Vysočina hledal vhodné prostory pro zřízení velkého očkovacího centra. Jakub Klobása k tomu účelu dal k dispozici prostory své firmy v budově bývalého jihlavského vědeckotechnického parku v Hruškových Dvorech. Pronájem ocenil na symbolickou jednu korunu. Přitom právě do života jeho rodiny pandemie covidu zasáhla velmi bezprostředně. Na následky onemocnění mu předtím zemřel otec.

Jakub Klobása se proto rozhodl svým nezištným skutkem urychlit vznik očkovacího centra s dostatečnou kapacitou, aby se co nejdříve dostalo prevence především rizikovým skupinám obyvatel, kterými jsou senioři a chronicky nemocní lidé.

Jihlavská nemocnice díky tomuto bohubílému kroku získala k využití 1 300 metrů čtverečních bezbariérového přízemí v budově ATX centra, kde bez náročnějších úprav mohla využít čekárny, recepci a laboratoře pro účely zřízení ordinací. Vzniknout tak mohlo největší očkovací centrum na Vysočině, které se významně podílelo na prvenství kraje v proočkování obyvatel v rámci celé republiky. Kromě samotné budovy měli návštěvníci očkovacího centra k dispozici i parkoviště v areálu průmyslové zóny Hruškové Dvory.

Když Kraj Vysočina na počátku roku 2022 požádal o prodloužení výpůjčky prostor očkovacího centra, nabídl majiteli objektu, že za pronájem zaplatí obvyklou tržní cenu. Jakub Klobása žádosti vyhověl, ovšem i tentokrát za symbolickou jednu korunu.

Marie Křoustková

narozena 22. listopadu 1959, Jihlava

Antonín Křoustek

narozen 31. října 1956, Znojmo

Manželé Křoustkovi pomáhají lidem zvládat obtížné životní situace, orientovat se při střetu se zákonem, policií nebo úřady. Radí, jak se vyhnout rizikům, a obětem zajišťují právní a psychologickou pomoc.

Antonín a Marie Křoustkovi založili v roce 2011 jihlavský spolek Nebojte se policie, zaměřený na prevenci a pomoc v oblasti dodržování práv a povinností při jednání s policisty nebo na úřadech a na zvládání obtížných situací nebo v případech protiprávního jednání páchaného na seniorech. Vedle pomoci v konkrétních případech chodí besedovat do škol a zcela zásadní je jejich podpora pro velký okruh lidí seniorského věku. V sérii besed přibližují spolu s pozvanými lektory seniorům aktuální rizika potenciálního ohrožení, objasňují, jak se rizikům vyhnout, obětem podvodů pak poskytují bezplatnou právní a psychologickou pomoc.

Velkou pomoc poskytli manželé Křoustkovi seniorům také v období koronavirových opatření, kdy byl spolek ve spojení zhruba s 250 seniory. V tomto období uskutečnili stovky individuálních intervencí, často na dálku, telefonicky a e-mailově. Lidem pomáhali odbourávat obavy z ohrožení koronavirem a předávali jim aktuální informace z regionu. V době, kdy besedy nemohly probíhat prezenčně, uspořádali řadu programů a setkání přes internet. Tato iniciativa seniorům pomohla překlenout období, kdy se nemohli scházet osobně.

Spolek se snaží osaměle žijící seniory vyhledávat i přímo v terénu, poskytuje jim pomoc při řešení tíživých životních situací a pomáhá jim zapojovat se do nejrůznějších seniorských aktivit.

Antonín a Marie Křoustkovi si dlouholetou odbornou a systematickou činností získali důvěru veřejnosti, a svou pomocí tak dokázali pozitivně ovlivnit nespočet konkrétních lidských příběhů.

Milan Peňáz

narozen 12. září 1932, Brno

Milan Peňáz spojil velkou část života a tvůrčího úsilí s Vysočinou. Už v mládí pořídil řadu cenných fotografií, které se po padesáti letech staly základem knihy o zaniklé obci Chudobín. Do povědomí se zapsal také jako neúnavný propagátor Chudobínské borovice, později oceněné jako evropský strom roku.

Ačkoli se Milan Peňáz narodil v Brně, oba jeho rodiče pocházejí z Vysočiny. Otec ze Ždánic, matka z obce Chudobín. V Chudobíně žila také jeho babička a rodiče tam jezdili na chatu. Malý Milan měl tak příležitost prožít značnou část dětství v této obci, která v roce 1957 zanikla v důsledku výstavby vírské přehrady. Odtud také v nejtěžším válečném období docházel do Víru do školy. Tyto okolnosti formovaly jeho vztah ke zdejšímu kraji a přírodě. V poválečném období, kdy započala výstavba vírské přehrady a zanikala obec Chudobín, už vlastnil fotoaparát, kterým zachycoval lidi žijící v Chudobíně, jejich obydlí a zdejší krajinu. Vznikající fotografický archiv se stal základem jeho pozdější pamětnické aktivity.

V posledních letech se intenzivně věnoval popularizaci a propagaci solitérního stromu, který pojmenoval Chudobínská borovice. Svým nezměrným úsilím se přičinil o to, že borovice byla vyhlášena stromem roku a postoupila do evropské soutěže, kde s velkou převahou v konkurenci dalších patnácti stromů zvítězila.

Celý život Milana Peňáze byl spjat s Vysočinou, zejména na Bystřicku. U příležitosti 50. výročí zániku obce Chudobín shromáždil rozsáhlý soubor fotografií s využitím vlastního archivu, ale i sbírkou mezi žijícími rodáky ze zaniklých obcí, jejich potomky a pamětníky.

Rozsáhlý fotografický materiál a řada dalších shromážděných historických pramenů se staly základem monografie Chudobín – historie zaniklé obce. Milan Peňáz sestavil autorský kolektiv, sám byl spoluautorem a editorem celé publikace. V roce 2020 se kniha dočkala svého druhého vydání.

Jozef Zetěk

narozen 26. února 1963, Bratislava

Jméno Jozefa Zetka je na Vysočině neodmyslitelně spojeno s environmentálním vzděláváním a mnoha dalšími aktivitami kolem ochrany přírody a krajiny a udržitelného rozvoje.

Jozef Zetěk se věnuje ochraně přírody od roku 1984, kdy jako člen Českého svazu ochránců přírody vypomáhal dobrovolně při údržbě přírodně cenných území. O několik let později se stal spoluzakladatelem a ředitelem střediska ekologické výchovy Chaloupky a v jeho čele stojí dodnes. Vzdělávací zařízení se věnuje ekologické výchově dětí, pedagogů i veřejnosti. Chaloupky dnes působí na osmi místech Kraje Vysočina a ročně projdou chaloupeckými programy desetitisíce dětí i dospělých. Loni organizace oslavila 30 let od svého založení.

Od počátku devadesátých let se Jozef Zetěk také aktivně věnuje rozvoji neziskového sektoru a propagaci udržitelného rozvoje jako člen mnoha různých uskupení. Stál například v čele Nadace ekologické výchovy EVA a Sdružení středisek ekologické výchovy Pavučina, podílel se na směřování Kraje Vysočina v regionálních programech, je činný v dalších společensky prospěšných podnicích, například se zaměřením na produkci lokálních biopotravin nebo na integraci osob znevýhodněných na trhu práce.

Výsledkem přeshraničních aktivit Jozefa Zetka je řada nových produktů a značek, které si už nejen na Vysočině stihly najít své stálé místo. Příkladem může být zavedení značky přírodní zahrady, která podnítila rozvoj takzvané zahradní turistiky v celé České republice. Další taková značka s ohledem na hendikepované uživatele se etablovala díky přeměně zchátralého statku v Balinách na první bezbariérový areál pro zahradní terapii.

Jozef Zetěk se díky svým neutuchajícím aktivitám nejen v oblasti environmentálního vzdělávání a ochrany přírody a krajiny stal respektovanou osobností a pro mnohé také inspirací, aby myšlenku udržitelného rozvoje přijali za vlastní.

Dřevěná medaile

Je třetím nejvyšším oceněním Kraje Vysočina. Je určena tomu, kdo svojí aktivitou přispěl k propagaci dobrého jména kraje, a je tak příkladem pro ostatní. Materiál symbolizuje houževnatost, pružnost a růst mládí.

Richard Rulf

narozen 24. dubna 2001, Havlíčkův Brod

Umělecký kovář Richard Rulf prokazuje svůj talent už od dob studií na uměleckoprůmyslové akademii ve Světlé nad Sázavou. Svou zručnost potvrdil i v mezinárodní konkurenci získáním titulu mistra světa, který přivezl z Itálie.

Jednadvacetiletý Richard Rulf z Chotěboře je umělecký kovář a také mistr světa. Titul přivezl loni z italského města Stia, ještě jako student posledního ročníku uměleckoprůmyslové akademie ve Světlé nad Sázavou. V Itálii, kde se mistrovství světa v kování pravidelně koná, soutěžil v týmu mistra kovářské dílny z Lipnice nad Sázavou Vojtěcha Havránka a jeho kolegy Václava Trpišovského. Trojice bodovala s plastikou nazvanou Na hraně zítřka. Čelili přitom obrovské konkurenci: mistrovství se zúčastnili zástupci 25 zemí, v kategorii jednotlivců a týmů se dohromady sešlo 68 soutěžních prací.

Titul mistra světa z Itálie ale není pro Richarda Rulfa prvním ani posledním úspěchem. V kovářských soutěžích získal několik dalších ocenění, k nimž patří první místo v soutěži samostatných odborných prací v oboru umělecký kovář a zámečník vyhlášené Národním ústavem pro vzdělávání a Hospodářskou komorou ČR, kde bodoval s prací Koš na oheň.

První místo získal i loni na 39. ročníku evropského setkání uměleckých kovářů Hefaiston na hradě Helfštýn v kategorii volná tvorba a komorní plastika za práci s názvem Volavka. Tamtéž uspěl v kategorii demonstrované práce s dílem Odlož, co můžeš, za něj získal třetí místo. Už rok předtím si ze stejného setkání odnesl čestné uznání.

Svými úspěchy reprezentuje mladý umělecký kovář nejen zjevný talent, ale už od dob svých studií také akademii ve Světlé nad Sázavou, své domovské město i Kraj Vysočina na mezinárodní úrovni.

Ondřej Zmeškal

narozen 12. ledna 1991, Nový Telečkov

Ondřej Zmeškal je nevidomý profesionální sportovec, triatlonista, a také spisovatel, bloger a inspirativní řečník. Svým nezlomným přístupem k životu je příkladem nejen podobně hendikepovaným, ale všem lidem, kteří chtějí prožít život naplno.

Do života vstoupil Ondřej Zmeškal ne zrovna nejšťastněji. Po předčasném narození mu vysoké dávky kyslíku v inkubátoru poškodily zrak na levém oku a ze tří čtvrtin i sluch. Pravé oko se podařilo zachránit a dětství prožil jako ostatní děti, věnoval se sportu a snil o tom, že jednou bude slavným sportovcem. Zvolil si studium zahradnictví a vyučil se zahradníkem. Ve 20 letech přišel po odchlípnutí sítnice o zrak i na druhém oku.

Ze samostatného člověka se stal takřka ze dne na den člověkem odkázaným na pomoc okolí. Přes počáteční deprese a strach z reakce okolí na bílou hůl se Ondřej s optimismem sobě vlastním nevzdal a začal se znovu učit žít – jinak. Postupně se vrátil k práci zahradníka a v roce 2015 se začal věnovat běhu. Jeho dětský sen – být sportovcem – se začal plnit. Brzy vyhrával menší závody, až se mu podařilo probojovat k účasti na těch nejnáročnějších, celosvětových. Pro Ondřeje Zmeškala ale získání medaile není to hlavní. Jeho největší motivací je pomáhat dalším hendikepovaným, ale i zdravým lidem a stát se pro ně živoucí inspirací, proč to nevzdat, poprat se s osudem a prožít život naplno.

V roce 2016 se zúčastnil maratону na Velké čínské zdi a napsal o tom knihu. Medaili ze závodu pak vydražil na podporu chlapce se svalovou dystrofií. O rok později absolvoval Ironman Regensburg v čase 11 hodin. V roce 2018 přeběhl Českou republiku a podařilo se mu vybrat 280 tisíc korun pro slepé děti a jejich lepší přístup ke sportu. Zúčastnil se paratriatlonu v Lausanne a světového poháru v Besanconu a rozhodl se kvalifikovat na paralympiádu. Loni absolvoval trať závodu Tour de France, jako první nevidomý cyklista. Vedle sportu píše, bloguje, natáčí podcasty, na přednáškách svým příkladem inspiruje ostatní a je ambasadorem Fóra dárců.

Medaile

Kamenná medaile

Materiál: Žula z Mrákotína

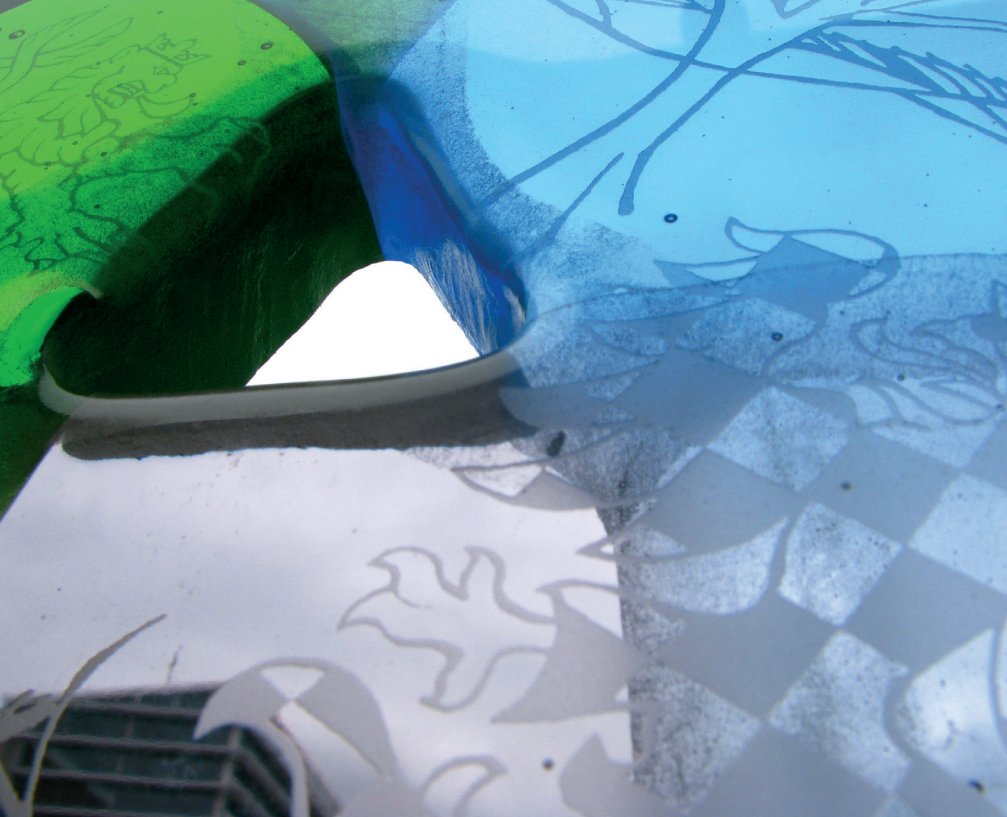
Výtvarný návrh: Radomír Dvořák

Výroba: Kamenosochařské středisko Lipnice nad Sázavou

při Střední odborné škole uměleckoprůmyslové ve Světlé nad Sázavou

Postup výroby: Výtvarník vyrobí přesný sádrový model medaile v poměru 1:1. Základem pro budoucí medaile jsou válcové žulové korpusy, ze kterých kameníci nařežou okružní pilou jednotlivé díly – kotouče. Ty pak ručně opracovávají plochými dlaty a oškrdlíky přesně podle modelu. Tesané linie zvýrazní patinováním, hladké pak leštěním.

Motiv: Hlavním výtvarným motivem je souběh tří pomyslných půlměsícových segmentů, které se vzájemně překrývají a uprostřed nich vzniká trojúhelníkový otvor. Ten má tvar sférického trojúhelníku, a tedy motivu, který se na Vysočině objevuje nejmasivněji zejména v díle Jana Blažeje Santiniho. Trojúhelníkem na obě strany medaile prorůstá strom – jeřáb. Krajinu a brázdy polí symbolizují tesané linie cesty a stylizovaný nápis Vysočina. Symbolický je i materiál, protože žula je nejtypičtějším kamenem Vysočiny.

Skleněná medaile

Materiál: Čiré, zelené a modré sklo

Výtvarný návrh: Radomír Dvořák

Výroba: Akademie – Vyšší odborná škola, Gymnázium a Střední odborná škola uměleckoprůmyslová Světlá nad Sázavou, MgA. Milan Krajíček

Postup výroby: Skláři vyrobí sádrovou formu s vnitřním trnem pro budoucí otvor v medaili. Modré, zelené a čiré sklo zbroúsí do půlměsícových segmentů. Ty pak naskládají do sádrové formy tak, aby se navzájem překrývaly. Forma je zahřívána ve sklářské peci tak, aby se jednotlivé segmenty slily do kotouče, přitom se ale nesmísily barvy. Jde o takzvané lehané sklo. Hotový kotouč budoucí medaile je pak po obvodu zabroušen a motivy jsou podle výtvarníkovra návrhu na povrch medaile vyryty a vypískovány.

Motivy: Trojúhelníkové segmenty se na principu fotografické clony překrývají nejen fyzicky, ale i barevně tak, jak to průhledný materiál umožňuje. Český lev a moravská orlice, linie cest a polí a stylizovaný jeřáb ptačí symbolizují Vysočinu zejména jako stabilní a klidné spojení Čech s Moravou. Sklo jako materiál je pro Vysočinu charakteristické: sklářské hutě a výroba skla vůbec jsou totiž na Vysočině historicky jedním z hlavních průmyslových oborů.

Dřevěná medaile

Materiál: Dřevo jeřábu ptačího

Výtvarný návrh a výroba: Radomír Dvořák

Postup výroby: Autor vyrobil nejprve kotouče z masivního dřeva, které opracoval ručně řezáním, dlabáním a rytím podle vlastního návrhu. Opracované dřevo nechal bez povrchové úpravy s tím, že patinu přinese přirozené stárnutí materiálu. Pouze hladké plochy částečně upravil leštěním.

Motiv: V dřevěné medaili se potkávají a překrývají tři půlměsíkové segmenty na principu fotografické clony tak, aby zůstal vnitřní otvor tvaru Santiniho sférického trojúhelníku. Obě strany medaile propojuje strom, který jakoby prorůstá otvorem. Hladké plochy jsou členěny oblými liniemi, symbolikou krajiny a cest Vysočiny. Brázdy polí pak tvoří stylizovaný nápis Vysočina.

Dřevo jeřábu ptačího má hned dvojí symboliku. Jeřabiny jsou heraldickým znamením Vysočiny, neboť dřevo jeřábu se v minulosti používalo pro své netypické vlastnosti například v kolářství, zároveň ale v lidové tradici bylo mocným magickým materiálem.

Bronzová pamětní medaile

Je určena významným a váženým návštěvníkům Vysočiny. Materiál je pro tuto medaili tradiční a zároveň odkazuje na historii kraje.

Materiál: Bronz

Výtvarný návrh: Radomír Dvořák

Výroba: Slévárna a modelárna Nové Ransko, a. s.

Postup výroby: Autor vytvořil přesný model medaile z javorového dřeva v poměru 1:1. Slévárna vyrobila pískovou formu a do ní ze zvonoviny odlila medaile. Hrany a okraje pak ve slévárně začistili broušením, vnitřní otvor frézováním. Medaile pak byla opatřena patinou tak, aby vynikly linie a povrchová struktura. Odlévání kopíruje postup výroby zvonů i historických bronzových artefaktů.

Motiv: Vnitřní trojúhelníkový otvor, vzniklý pomyslným překrytím půlměsíkových segmentů, prorůstá na obě strany medaile strom se stylizovanými jeřabinami. Krajínu naznačují oblé linie a nápis Vysočina ve tvaru brázd polí.

Materiál je pro pamětní medaile typický, způsobem zpracování pak odkazuje na zvonářskou tradici a dávnou historii kraje.

Autor medailí

Radomír Dvořák

se narodil v roce 1959 v Havlíčkově Brodě na Vysočině, kde také žije a pracuje. Výtvarné vzdělání získal v letech 1978 a 1989 na pedagogické fakultě v Hradci Králové. Sochařstvím se zabývá od roku 1979 (od roku 1990 profesionálně). Pracuje s tradičními materiály – se dřevem, kamenem, betonem a bronzem.

K jeho nejznámějším dílům patří triptych Národní památník odposlechu, cyklus reliéfů ve stěnách zatopených žulových lomů Lipnice nad Sázavou, Hlava XXII tamtéž, dále například Tři grácie v parku havlíčkobrodské nemocnice, pískovcová socha Tu a tam ve Smetanových sadech v Jihlavě, pískovcové sousoší Trivium na kruhovém objezdu v obci Štoky, bronzová pamětní deska herci Pavlu Landovskému v Havlíčkově Brodě a mramorové sousoší Cosi mezi Tetou a Kazi na Cestě mramoru v Dobřichovicích.

Cyklus nejvyšších ocenění a pamětní medaile Kraje Vysočina mu hejtman zadal na základě výsledků výtvarné soutěže. Tvořil jej více než rok, přičemž práce představovala rozsáhlý koncept výtvarného a ideového kontextu i stovky skic a desítky modelů. Autor využil nejen své aktuální výtvarné motivy, ale také zkušenosti a znalosti historiků, architektů, geologů, kameníků, sklářů, slévačů a dalších odborníků, s nimiž návrhy i jejich realizaci konzultoval.

Kraj Vysocina

www.kr-vysocina.cz